

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

20.05.2020

Lēmums Nr. 4-02/33

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts:

Garkalnes novada dome, adrese: Brīvības gatve 455, Rīga, LV-1024;
e – pasts: dome@garkalne.lv;

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Garkalnes novada attīstības programma 2020.–2026. gadam (turpmāk - Attīstības programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Garkalnes novada domes (turpmāk – Izstrādātāja) 2020. gada 8. aprīļa vēstule/iesniegums “*Iesniegums*” (turpmāk – Iesniegums), Garkalnes novada domes 2019. gada 26. janvāra lēmums Nr. 665 (protokols Nr.31., 8.§.) “*Par attīstības programmas izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk – Lēmums), Darba uzdevums *Garkalnes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei* (turpmāk – Darba uzdevums), Garkalnes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam 1. redakcija, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Lielrīgas RVP) 2020. gada 18. marta vēstule Nr. 2.3/2388/RI/2020 “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību*”, Veselības inspekcijas vēstule Nr. 4.5.-1/6163 “*Par stratēģisko ietekmi uz vidi novērtējumu izstrādes nepieciešamību Garkalnes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei*” un Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas (turpmāk - DAP administrācija) 2020. gada 3. aprīļa vēstule Nr. 4.9/1573/2020-N “*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Garkalnes novada attīstības programmai 2020.-2026. gadam*”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Izstrādātāja uzskata, ka stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) plānošanas dokumentam var nepiemērot, jo plānošanas dokumentā nav iekļautas darbības atbilstoši likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 1. pielikumam.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma 23. viens *prim* panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai Vides pārraudzības valsts birojam (turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un

sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1.punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.

2. 2020. gada 8. aprīlī Birojā ir saņemts Izstrādātāja Iesniegums, ar kuru Izstrādātāja informē, ka, pamatojoties uz Lēmumu, ir izstrādāta Garkalnes novada attīstības programma 2020.–2026. gadam. Atbilstoši Iesniegumam, Lēmumam un Attīstības programmai:
 - 2.1. Attīstības programma ir izstrādāta atbilstoši Garkalnes novada telpiskai attīstības stratēģijai 2008.–2030. gadam (turpmāk – Attīstības stratēģija), Garkalnes novada teritorijas plānojumam 2013. – 2024. gadam (turpmāk – Teritorijas plānojums) un saskaņā ar spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, izvērtējot Rīgas plānošanas reģiona teritorijas attīstības plānošanas dokumentus un to vietējo pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas novads. Plānošanas dokuments ir izstrādāts, ievērojot Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumus Nr. 628 „*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”, kas nosaka Attīstības programmas saturu, izstrādes kārtību un prasības plānošanas dokumenta izstrādei.
 - 2.2. Saskaņā ar Iesniegumā norādīto Attīstības programmā nav paredzētas darbības, kuras būtiski varētu ietekmēt apkārtējo vidi, t.sk. nav paredzētas Likuma 1. pielikumā noteiktās darbības;
 - 2.3. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības ir saistāmas ar Teritorijas plānojumu, kam ir veikts Stratēģiskais novērtējums, un to īstenošanai nav tiešas ietekmes uz apkārtējo vidi, savukārt netieša ietekme uz vidi ir saistāma ar plānotajiem projektiem Garkalnes novadā esošo ceļu rekonstrukcijai un esošās ūdenssaimniecības sistēmas pilnveidošanai;
 - 2.4. Saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmas “*Ozols*” datiem Garkalnes novadā atrodas dabas liegums “*Buļezers*”, kā arī Eiropas Savienības īpaši aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas: dabas liegumi “*Garkalnes meži*” un “*Lielā Baltezera salas*”. Iesniegumā un plānošanas dokumentā nav norādīts, ka kāds no plānotajiem investīciju projektiem varētu ietekmēt dabas liegumus.
3. Izstrādātāja atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) trešajā daļā noteiktajam ir veikusi konsultācijas par plānošanas dokumenta Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:
 - 3.1. VVD Lielrīgas RVP 2020. gada 18. marta vēstule Nr. 2.3/2388/RI/2020 “*Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību*”, kurā norādīts, ka saskaņā ar Likuma 4. pantā un noteikumu Nr. 157 2. punktā norādītajiem plānošanas dokumentiem, kuriem ir jāizstrādā Stratēģiskais novērtējums, institūcijas ieskatā Attīstības programmai nav jāveic Stratēģiskais novērtējums;
 - 3.2. DAP administrācijas 2020. gada 3. aprīļa vēstule Nr. 4.9/1573/2020-N “*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumu Garkalnes novada attīstības programmai 2020.-2026. gadam*”, kurā izteikts viedoklis, ka Teritorijas plānojumam un Garkalnes novada attīstības programmai 2013.-2019. gadam ir piemērots Stratēģiskais novērtējums, līdz ar to DAP administrācijas ieskatā Attīstības programmai būtu jāpiemēro Stratēģiskā novērtējuma procedūru;
 - 3.3. Veselības inspekcijas vēstule Nr. 4.5.-1/6163 “*Par stratēģisko ietekmi uz vidi novērtējumu izstrādes nepieciešamību Garkalnes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei*”, kurā konstatēts, ka Attīstības programmas risinājumi ir saistīti ar Garkalnes novada vides kvalitātes paaugstināšanu. Veselības inspekcija uzskata par

iespējamu Attīstības programmai nepiemērot Stratēģisko novērtējumu, jo saskaņā ar Likuma 4. pantā noteikto plānošanas dokumenta izstrāde nav saistīta ar būtiskām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām vai vides kvalitātes pasliktināšanos.

4. Atbilstoši Darba uzdevumā noteiktajam Attīstības programmas izstrādei noteikti uzdevumi, tostarp:
 - 4.1. Definēt novada vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
 - 4.2. Izvērtēt un ņemt vērā Rīgas plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Attīstības stratēģiju, Teritorijas plānojumu un to vietējo pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas novads;
 - 4.3. Izstrādāt Attīstības programmu, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos novada plānošanas dokumentus, jau uzsāktos un ieplānotos infrastruktūras projektus.
 - 4.4. Nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību Attīstības programmas izstrādē atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumos Nr.970 "*Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā*" noteiktajam.
5. Attīstības programma nav ietverta to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis Izstrādātājas iesniegtos dokumentus, kā arī vadoties no Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Attīstības programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams:
 - 5.1. Likuma 23. divi *prim* pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23. divi *prim* panta 1.punkts, tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23. divi *prim* panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23. divi *prim* pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, - ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23. divi *prim* panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem;
 - 5.2. šādā kontekstā Birojs secina, ka Attīstības programma ir izstrādāta kā jauns plānošanas dokuments, definējot vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu, lai sasniegtu Attīstības stratēģijā izvirzītos stratēģiskos mērķus un vīziju. Attīstības programma ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība, un tās realizācija var notikt atbilstoši spēkā jau esošajiem hierarhiski augstākiem pašvaldības plānošanas dokumentiem, t.sk. Attīstības stratēģijai un Teritorijas plānojumam;
 - 5.3. iepriekšējā plānošanas periodā Garkalnes novada Attīstības programmai 2013.-2019. gadam tika piemērots Stratēģiskais novērtējums, ņemot vērā gan Attīstības programmas 2013.-2019. gadam paredzētos investīcijas projektus un ar to attīstību saistītos vides aspektus. Izskatot Birojā iesniegto Attīstības programmu, Birojs secina, ka izstrādātajā Attīstības programmā ir izvērtēti un ņemti vērā spēkā esošajos plānošanas dokumentos noteiktais, tostarp jau uzsāktie un īstenotie projekti atbilstoši Darba uzdevumā noteiktajām prasībām. Tādējādi ar Attīstības programmu ir izvērtēta arī iepriekšējā plānošanas periodā noteiktā mērķu un prioritāšu aktualitāte;

- 5.4. izskatot Attīstības programmu, kurā ietverta Rīcības programma, Birojs konstatē, ka plānotās rīcības virzieni un uzdevumi galvenokārt saistīti ar sporta, kultūras, izglītības u.c. jomām, bet plānotie infrastruktūras projekti vērsti uz vides kvalitātes uzlabošanu. Konstatējams, ka Attīstības programmas Investīcijas plānā 2020.- 2022. gadam iekļauti tādi infrastruktūras projekti, kas paredz turpināt veikt ielu rekonstrukciju (piemēram, ielu asfaltēšana Garkalnē, Bukultos un Bergos, apgaismojuma izbūve u.c.) un centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšanu Baltezerā, Bukultos un Upesciemā. No minētā secināms, ka attīstības ieceres vērstas uz vides prasībām atbilstošu pakalpojumu nodrošināšanu un pēc būtības turpina iepriekšējos plānošanas periodā vērtētos un uzsāktos darbības virzienus. Šādi investīciju projekti nav saistīti ar jaunām, nozīmīgām vides problēmām, tādēļ nebūtu konstatējams, ka Attīstības programma rada jaunus priekšnoteikumus iepriekš nevērtētu un vidi būtiski negatīvi ietekmējošu projektu realizācijai;
- 5.5. tādējādi Birojs secina, ka Attīstības programmas mērķis nav būtiski mainīt iepriekš jau novērtētos Garkalnes novada Attīstības programmas 2013.-2019. gadam plānošanas risinājumus, kuriem ir veikts Stratēģiskais novērtējums, ieplānojot jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 3. divi *prim* pantam un 1., 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kas atstātu ilgstošu ietekmi uz vidi un kuru rezultātā veidotos būtisks piesārņojums. Tomēr, ja plānošanas dokumenta aktualizācijas gaitā tiek identificētas vai plānotas jaunas (iepriekš nevērtētas) darbības, kas saistītas ar Likuma 1. un/vai 2. pielikumā iekļauto darbību īstenošanu, vai citas darbības ar iespējamu būtisku ietekmi uz vidi vai dabas vērtībām, pašvaldībai atkārtoti jākonsultējas ar VVD Lielrīgas RVP par nosacījumiem un Stratēģiskā novērtējuma procedūras nepieciešamību;
- 5.6. līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, nav konstatējams, ka Attīstības programmas īstenošana varētu būtiski ietekmēt citus plānošanas dokumentus, pastiprināt vai radīt vides problēmas, jo to paredzēts izstrādāt saskaņā ar Garkalnes novada Attīstības stratēģiju un Teritorijas plānojumu, kam ir veikts Stratēģiskais novērtējums. Nav konstatējams, ka ar Attīstības programmas īstenošanu varētu tikt paredzētas būtiskas, vides stāvokli ietekmējošas izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekš plānoto.
6. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs uzskata, ka Stratēģiskā novērtējuma veikšana Attīstības programmai konkrētajā gadījumā nav nepieciešama un tās veikšana neizriet arī no lietderības un samērības apsvērumiem – to nepieprasa kā obligāti veicamu spēkā esošie normatīvie akti un tā nepieciešamība neizriet arī no vērtējuma par iespējamo vides problēmu un ietekmes uz vidi būtiskumu, kas veicams saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktajiem kritērijiem. Pie nosacījuma, ja plānošanas dokumenta īstenošana neparedz nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un plānus ar papildus būtisku negatīvu ietekmi, kā arī nosacījuma, ka, īstenojot Attīstības programmu, tiks ievēroti institūciju sniegtie nosacījumi, publiskās apspriešanas laikā saņemtās institūciju atzinumu rekomendācijas un spēkā esošie normatīvie akti – sagaidāmo ietekmi ir iespējams identificēt, samazināt un novērst arī ar citiem vērtēšanas instrumentiem.
7. Līdz ar to Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23. divi *prim* panta 1., 2., 3. un 4. punkta nosacījumiem, konstatē, ka Garkalnes novada attīstības programmai 2020. - 2026. gadam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams.

Piemērotās tiesību normas:

- Aizsargjoslu likums;
- Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. pants, 23. divi *prim* pants, 23. trīs *prim* pants;
- Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”;
- Likums “Sugu un biotopu aizsardzības likums”;

- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 „Kārība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5., 6., 7. punkts;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 „Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”;
- Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23. trīs *prim* pantā noteikto izvērtēja Izstrādātājas 2020. gada 8. aprīļa vēstuli/iesniegumu “*Iesniegums*” un tam pievienoto dokumentāciju par Attīstības programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23. divi *prim* pantā noteiktos Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumenta īstenošanai nav paredzama tik būtiska negatīva ietekme uz vidi, lai piemērotu Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Garkalnes novada attīstības programmai 2020. - 2026. gadam.

Biroja direktora p.i. (paraksts*)
 Direktora vietniece,
 Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

I.Kramzaka

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Daina Dzeguze, 67770826
daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

Lēmums nosūtīts:

1. Garkalnes novada pašvaldība, elektroniskā pasta adrese: dome@garkalne.lv.
1. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, EAdrese.